

POLICYJA (18) *sb f*

o jasne, a pochylone.

-c- (13), -t- (5).

sg *N* policyjã (2). ◇ *G* policy(e)j (1). ◇ *D* policyjéj (2). ◇ *A* policyją (2). ◇ *I* policyją (1). ◇ *L* policyj(e)j (2). ◇ *pl G* policyj (2) [zapis: -yi (1), -iy (1)]. ◇ *D* policyjãm (1) *RejZwierc*, policyj(o)m (1) *SkarKazSej*. ◇ *A* policyje (1). ◇ *L* policyjach (1).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – *XVIII w.*

1. *Administracja, zarządzanie, rządy, porządek prawny w państwie, prawodawstwo; polit(e)ia* *Modrz*, *Calep* [*politia* – miejski stan, sprawowanie rzeczy pospolitej, państwo *Mącz 308b*, – *rzeczpospolita Calep*] (14) : mówiąc o *łpofobie Zboru/ ábo kroleřtwá Pána Chriftułowe⁸⁰/ pámiętać to potrzebá/ iż nie tylko od wřzytkich policij řwieckich/ źiemřkich/ ále y od rządu Moyřezłowřkie⁸⁰ rozne ieřt. NiemObr 8; A gdzie około wiary y rzeczy bořkich zgody nie mářz: tám y w rzeczách řwieckich y w policyey być nie może. SkarKazSej 684a, 662b; [WujBib [349]b].*

Wyrażenie: »policyja Mojřeszowa« = *Stary Zakon* (1): Ale iżeřmy nie podlegli policiięy Moyřezłowey: tedy znáyduiá, że y to práwo ná nas nienależy. *SarnStat* 1274; [*MelanRad* 224].

[*Szereg*: »policyja to jest (albo) ziemskie rządzenie«: *DWoia*kie ieřth cieleřtne albo zwirzchnie kroleřtwo/ iedno ktore zowiemy *Oeconomia*/ to ieřt domowe *łprawowanie*/ drugie ktore zowiemy *Politia*/ to ieřt ziemřkie rządzenie. *Ekonom* c2v, c2v.]

[*Przen*: *Kobierców*, szat zbytnich, niema nikt mieć ani sie ich wożeniem niepotrzebnym bawić, gdyż walka takiej policiej nie potrzebuje, tylko konia, zbroje dobrej. *UstWojsk* 1525/111; I řwięty *Paweł* mowi. *Naffa* *politia*/ to ieřt/ *łprawy* tego řwiata/ w niebie *łá. ConfKwiat* cv.]

a. *Państwo, ustrój polityczny* (10) : Chciał *Luter* wizytkę řtárádawná *Policyą* w Niemcách z gruntu wywrócić/ á řwá nowá pořtáwić *OrzQuin* 14, 14 [2 r.], I4v; co innego prořę/ tá řektá řtroi/ iedno z niebá *BOgá*/ z kořciołá namieřtniká iego/ z policyey kroleř/ przełózone [...] wyrzuciwřzy *NiemObr* 150; Iákie vpadki kroleřtwom y policyom herezye czyniá [...] ná drugim kazániu dali *P. Bog* wřłyřzyćie. *SkarKazSej* 682b, 683.

α. *Republika, demokracja szlachecka* (3) : *Politią* zowá/ tę *Rzeczpořpolitą* ktorą wiele ořob rządzí [!]/ w ktorey vrzędy y dořtoynořci zá *łpolnemi głofy* y zezwoleniem mnořtwá ludzi dawáią *ModrzBaz* 3v; *Politeia*, *Res*, *status civitatis* – *Politią*, rząd w mieřcie, albo, w *R. P. Calep* 817b.

W połączniu szeregowym (1): *TROI*áki *Rzeczypořpolitey* *łpofob opifuiá* *Filozophowie*/ [...] á te wřzytkie przezwiřká *łá Greckie*/ to ieřt/ *Monarchia*, *Oligarchia*, *Politia*. *ModrzBaz* 3.

2. *Tryb życia, sposób postępowania, zwyczaje* (3) : *RejZwierc* [193]v; *Matkę* *Boza* barzo *ła* na watłone *mores Polonorum* ale řie mi wtim niepotzuwami ani řobie ořem powiadac kazemi vkazuiemi znatnieiřze wipolerowanřze wpolitijej ozdobbnieiřze *Paprup* I2.

W połączeniu szeregowym (1): *Przypá*řř řie onym rozumom/ onym ludřkořciam/ onym pořtáwam/ bieřłádám/ ochotám/ ochędořtwam/ policiam rozlicznym/ thák iżby káźdego mogł przezwáć *Anyołem řwiátłofci*. *RejZwierc* [193].

3. *Porządek, układ tematyczny* (1) :

Szereg: »porządek i politia« (1): gdy kto ieno przypátrzy fie temu porządkowi y téy politiiey [tj. *układowi rzeczowemu*]/ y zákuśi iey/ że mu oná piérwíza íprawá [tj. *układ alfabetyczny*] omierznie *SarnStat* 1306.

Synonimy: **1.** rzqd, rządzenie; **a.** państwo; **3.** porządek.

EB